

Hugo a Sally se baví o IT v auditu

1. Porozumění IT systému a strategie testování

Zahajuji audit obchodní společnosti a přemýšlím, jak přistoupit k testování IT. Vyžádal jsem si seznam používaných IT systémů a vypadá to, že používají běžné systémy, tak tuto oblast asi nebude nutné moc testovat.

Poček Hugo, při každém auditu musíš dostatečně porozumět IT systému. IT samo o sobě může do auditu přinášet řadu rizik. Čím je IT komplexnější a čím víc jsou na něm data v účetní závěrce závislá, tím víc práce na IT musíš jako auditor udělat.

Takže nejdřív bych měl udělat analýzu IT systémů a jejich použití pro jednotlivé významné kategorie účetních transakcí. Výsledkem bude dokumentace mého porozumění IT systémům a návaznosti na účetní procesy.

Ano, teprve pak se můžeš rozhodnout, jak významná je závislost tvého auditu na IT a jak v této oblasti dále postupovat.

Ale pokud to chápu správně, vždy se můžu rozhodnout, jestli budu IT systémy testovat nebo ne.

Většinou ano, ale když vyhodnotíš závislost dat v účetní závěrce na IT jako vysokou, tak se prostě bez jeho testování neobejdeš.

Ale tenhle můj audit bude z pohledu IT systému asi jednodušší.

Asi ano, ale přesto zvaž, jestli ti testování IT kontrol nedokáže lépe pokrýt tvé auditní riziko a například výrazně snížit vzorky pro testy věcné správnosti.

Hugo a Sally se baví o IT v auditu

2. Vysoká závislost na IT

Sally, ale i když je ta závislost na IT vysoká, tak můžu provádět hlavně testy věcné správnosti, jako to dělám i jinde.

Umíš si představit, že bys jen s detailními testy zauditoval třeba velký e-shop, technologickou firmu nebo nějakou finanční instituci jako banku či pojišťovnu, kde se veškeré transakce zpracovávají výhradně za použití IT? Pro tyto společnosti je typický velký počet transakcí, který jde často do milionů.

No, to bych musel otestovat velké statistické vzorky. A zabralo by mi to asi hodně času.

Ano. Navíc zpracování některých transakcí může být složitější a může procházet mnoha různými aplikacemi za použití různých druhů vstupů.

Musel bych si tedy otestovat, že do dat nebo algoritmů a funkcí použitých k jejich zpracování nikdo neoprávněně nezasahoval a že jsou správně nastavené.

Ale to už právě testuješ nastavení IT. Často už nemáš k dispozici primární dokumenty, vše jsou jen on-line transakce, takže jsou testy věcné správnosti samy o sobě manuálně neproveditelné.

Máš pravdu. To už bych musel nechat na IT odborníkovi.

Hugo a Sally se baví o IT v auditu

3. Testování kontrol závislých na IT

Pokračuji v testování kontrol u klienta, který nakupuje a prodává rychloobrátkové zboží. Ty nejvýznamnější procesy, tedy nákup a prodej až do konečné úhrady, jsou téměř plně automatizované a já bych toho ve svém auditu rád využil. Přemýšlím, jak přistoupit k testování IT systému.

A jaké systémy klient na zpracování těchto transakcí používá?

To je docela jednoduché, mají jeden systém, který umí zpracovat nákup i prodej zboží, to znamená objednávky, příjem a výdej ze skladu a evidenci došlých a vystavených faktur. S účetním systémem je propojený přes automatické rozhraní. V rámci pochopení procesu jsem identifikoval několik automatických kontrol, na které bych se rád spolehl.

Nejdříve ale musíš otestovat tzv. obecné IT kontroly¹. Především správu přístupových práv do systémů tak, aby data nemohly zadávat a měnit neoprávněné osoby. Dále také kontroly nad změnovým řízením, aby nedocházelo k neoprávněným změnám v nastavení systému, a tedy i IT kontrol.

A zvládnou tohle otestovat sám?

U jednodušších systémů možná ano.

Třeba pokud je systém na trhu běžně používán, není vyvinutý klientem interně nebo příliš upravený podle požadavků klienta, počet uživatelů je omezený, klient do nastavení systému provádí pouze omezený počet změn a zpracování transakcí v systému není komplexní?

Přesně. Ale aspoň na posouzení komplexnosti a rizik klíčových IT systémů by bylo vhodné IT specialisty přizvat nebo mít od nich zpracovanou metodiku.

To zní rozumně. Pak už stačí jen otestovat aplikační kontroly pro jednu transakci a mám hotovo.

Hugo, i tady si dávej pozor na charakter aplikační kontroly. Pokud se můžeš spolehnout na obecné IT kontroly (ITGC), většinou to takhle stačí, ale pozor na situace, kdy existuje více algoritmů výpočtu nebo daná kontrola má více možných vstupů nebo výstupů. Pak je potřeba ověřit funkčnost všech možností.

Když má společnost například pět různých odpisových skupin pro odpisy hmotného majetku, musím správnost automatického výpočtu ověřit pro každou z nich.

Ano.

-Hpt-

¹ ITGC = IT General Controls

Hugo a Sally se baví o IT v auditu

4. Použití dat z IT systémů pro testy věcné správnosti

Ahoj Sally, mám tu pro asistenty datové sestavy z IT systému, které mi poslal klient. Můžeme začít s testy věcné správnosti.

A jak víš, že sestavy, které ti klient připravil, obsahují úplná, správná a nemodifikovaná data ze systému?

Odsouhlasil jsem si celkové součty v sestavách na obratovou předvahu, kterou audituji, a neidentifikoval jsem rozdíl.

To je správný postup, ale někdy jen tohle nestačí. Záleží, na co budeš danou sestavu používat. Pokud ji používáš pouze jako rozklad daného zůstatku, například pro výběr vzorku pro testování, tak toto určitě stačí.

Třeba pokud vybírám ze sestavy výnosů faktury k otestování.

Ano, ale pokud používáš jiné atributy dané sestavy jako důkazní informace nebo jako podklad pro další testy, tak samotné odsouhlasení na předvahu nestačí.

Myslíš tím například sestavu věkové struktury pohledávek, kterou používám pro testování opravné položky?

Přesně, nemůžeš se jen tak spolehnout na správnost dat o splatnosti pohledávek. To samé třeba platí, pokud používáš sestavu hmotného majetku se zařazením do odpisových skupin pro přepočty odpisů.

Chápu. Stačí být u toho, když mi klient sestavu ze systému generuje, nebo si ji musím generovat sám?

To ne. Obecně si musíš ověřit údaje na úrovni jednotlivých transakcí. A jak to uděláš, záleží třeba na tom, jakým způsobem máš otestovaný daný IT systém a jaké jsou postupy zadávání a změn dat v systému. Většinou je nutné na vzorku odsouhlasit parametry jednotlivých transakcí v populaci.

Aha, takže u věkové struktury pohledávek odsouhlasit na vybraném vzorku pohledávek splatnost na původní vystavenou fakturu.

Ano, tohle platí, i když jsi testy ITGC došel k závěru, že se můžeš spoléhat na integritu systému.